

NOTAT

Dato: Spetember 2020

Afdeling: Sundhedstjenesten

Sags nr.: 330-2020-131164

Sagsbehandler: Christina Breinbjerg

Bilag 1 – Beskrivelse af igangværende tiltag i Sundhedstjenesten

Sundhedstjenesten har en lang række igangværende – og et par kommende – tiltag, som beskrives mere indgående i dette notat. Notatet beskriver ikke samtlige igangværende tiltag/indsatser, som Sundhedstjenesten har til deres familier. Der fokuseres på de tiltag, som Sundhedstjenesten er særligt optagede af lige nu.

Tiltagene er inddelt i følgende kategorier

- Børn og overvægt
- Udsatte familier og flygtningefamilier
- Hygiejne
- Kompetenceudvikling
- Samsyn

Børn og overvægt

Sundhedstjek i 3. klasse

Tidligere foretog Sundhedstjenesten sundhedstjek i 0., 1., 5. og 9. klasse. I årene fra 1. til 5. klasse ser Sundhedstjenesten en stigning i antallet af overvægtige børn. Derfor er der i denne årrække, potentiale for at opspore og forebygge udviklingen af overvægt blandt eleverne. Det er på den baggrund at indsatsen med et ekstra sundhedstjek i 3. klasse er blevet til.

Sundhedstjekket er baseret på en sundhedssamtale, som kan laves enten individuelt eller i grupper. På denne måde har man mulighed for, at tage højde for børn i udsatte positioner fx ved tydelig overvægt. Sundhedssamtalen tager udgangspunkt i elevernes generelle trivsel, deres selv- og sundhedsopfattelse, overvægt mm. Formålet med Sundhedstjekket er, at opspore og forebygge overvægt og mistrivsel, samt at henvise udfordrede elever til passende tilbud fx behandlingstilbuddet BOBU (Behandling af Overvægtige Børn og Unge), Fun2Move el. lign.

Udover sundhedssamtalerne er der også indlagt klasseundervisning af to lektioner, som udføres i et samarbejde mellem en af klassens lærere og to sundhedsplejersker. Formålet med undervisningen er, at inspirere eleverne til at træffe sunde valg i forhold til sukkerindhold, valg af fødevarer med nøglehulsmærke/fuldkornslogo og at spise sunde madpakker. Desuden er der i undervisningen et fokus på fysisk aktivitet.

Sundhedstjekket er netop startet op i skoleåret 2020/2021. De foreløbige erfaringer er, at både eleverne og sundhedsplejerskerne er meget begejstrede for indsatsen.

Indsatsen er finansieret af midler fra Forebyggelses- og Seniorudvalget i perioden 2020-2022.

Sund Sammen – et fællesfagligt blik på 3,5-årige børn – prøvehandling

Sund sammen er et samarbejde mellem Sundhedstjenesten og fem daginstitutioner i Korsør. I en prøveperiode flyttes tilbuddet om en 3,5 års-undersøgelse fra at foregå i hjemmet til at foregå i institutionen, for at kunne se børnene i samspil med andre.

Målet med 3,5-års-undersøgelsen er:

- At opspore overvægt, for at forbygge overvægt senere i barndommen

- At undersøge barnets udviklingsniveau ift. bevægelse, sprog og selvværd
- At alle børn bliver undersøgt
- At der sikres opfølgning på eventuelle udfordringer, som opspores ved undersøgelsen
- At skabe større samarbejde mellem dagtilbud, sundhedspleje og forældre

Konkret foregår det sådan at 3,5-års-undersøgelsen foregår i børnehaven, som en del af den daglige leg og bevægelse. Barnet bliver også målt og vejjet. Umiddelbart efter inviteres forældrene til en dialog, hvor både en pædagog og sundhedsplejersken er med. Dialogen kan være om:

- Barnets udvikling og trivsel.
- Bevægelse og sunde madvaner.
- Andre relevante emner som søvn, opdragelse, sprog mv.
- Spørgsmål fra jer forældre

Sund sammen kører foreløbigt i en prøveperiode fra august 2020 og året ud.

Ekstra besøg i hjemmet – 4-måneders besøg til alle

Sunde vaner etableres tidligt i livet. Derfor er det vigtigt at have fokus på, at alle børn får de samme forudsætninger for, at komme sundt og godt fra start. Ved Sundhedstjenestens 4-måneders besøg er ét af de vigtigste samtaleemner overgangskosten.

Tidligere var det kun førstegangsfødende der fik et 4-måneders besøg. Siden oktober 2019 har Sundhedstjenesten dog kunne tilbyde et 4-måneders til samtlige småbørnsfamilier.

Denne udvidelse af indsatsen er fra oktober 2019 til oktober 2020 finansieret af midler fra Økonomiudvalget og fra 2020-2022 af midler fra Forebyggelses- og Seniorudvalget.

Healthy Childhood Trial

Sundhedstjenesten har takket ja til at deltage i et kommende udviklingsprojekt omkring overvægt.

Statens Institut for Folkesundhed, SDU, har fået en bevilling på 10,7 mio. kr. til udvikle en ny, evidensbaseret måde for sundhedsplejerskerne i at støtte og vejlede forældrene i forhold til tidlige risikofaktorer for senere overvægt hos børnene. Initiativet vil være målrettet alle familier.

Udover Slagelse Kommune deltager 4 andre kommuner i udviklingsprojektet.

Projektet starter d. 1. januar 2021 og løber i 18 mdr. Det er finansieret af Novo Nordisk Fonden

Udsatte familier og flygtningefamilier

Boligsocial helhedsplan – En fælles boligsocial indsats 2017-2021

Sundhedstjenesten bidrager med følgende tiltag, som en del af den boligsociale helhedsplan i Slagelse Kommune, under indsatsområdet *Forebyggelse og forældreansvar*:

- 6-måneders besøg
- 1,5-års besøg
- Etablering af boligsociale mødregrupper

Familierne bliver i hjemmebesøgene både ved 6 måneder og 1,5 år vejledt i hvordan de bedst muligt understøtter barnet i at udvikle alsidige personlige, sociale og sproglige kompetencer. I

vejledningen af forældrene tages der udgangspunkt i principperne fra Marte Meo, som handler om det udviklingsstøttende samspil mellem forælder og barn.

Udover emner som opdragelse og familieliv/-samspil, vil der i besøgene også blive sat fokus trivsel og på familiernes samspil udadtil med sundhedsvæsen, daginstitution, lokalområde m.v. Samtidig er der opmærksomhed på forældres eventuelle udfordringer og muligheder for hjælp og støtte til forældrene.

Det har vist sig meget vanskeligt at etablere de boligsociale mødregrupper, hvorfor dette tiltag ikke længere eksisterer. De ressourcer, der var tildelt til mødregrupperne, er i stedet blevet konverteret til at der gennemføres 1-års besøg i hjemmene. Dette sådan, at familierne både modtager besøg i hjemmet når børnene er 6 måneder, 1 år og 1,5 år. Herudover er sundhedsplejerskerne til stede og medvirker i de børnerelevante aktiviteter, som startes op i kvarterhusene.

Alle tre tiltag er fokuseret på de udsatte boligområder Ringparken og Motalavej.

Sundhedstjenestens bidrag til den boligsociale helhedsplan er finansieret af midler fra Landsbyggefonden samt egenfinansiering.

Babyrefleksion – prøvehandling

Projektet har til formål at skabe rum for en fælles refleksion på tværs af fagområder, i tilfælde hvor der er bekymring for en gravid eller en baby med særlige behov. Refleksionsrummet skal sikre en kvalificeret og balanceret risikovurdering forud for eventuelle beslutninger om i gang-sættelse af særlige indsatser og/eller foranstaltninger.

Følgende medarbejdere deltager fast i refleksionsrummet:

- Sundhedstjenestens souschef
- Den sagsansvarlige sundhedsplejerske
- Huslederen for småbørnsteamet (Familiehuset)
- Afdelingsleder for Center for Børn og Unge
- Teamleder i Forebyggelses- og visitationsgruppen
- Teamleder i Indsatsgruppen Børn
- Den sagsansvarlige rådgiver fra visitationen/børnegruppen

Ud over ovenstående medlemmer, er der mulighed for at invitere andre kommunale fagpersoner med ind i drøftelserne, Det kan for eksempel være beskæftigelsesmedarbejder, UU-vejleder, støtte-kontaktperson eller andre, der er involveret i det lille barns og forældrenes liv.

Familien orienteres altid om, hvis deres sag bliver drøftet i babyrefleksions-rummet og om, hvilke fagpersoner der deltager.

Projektet startede som en prøvehandling i september 2019 og er vedvarende under udvikling.

Sundhedsplejersker styrker Integration

Slagelse kommune har i perioden februar 2017 til december 2019 været en del af projektet 'Sundhedsplejersker styrker integration'. I løbet af projektperioden har 7 sundhedsplejersker i været i kontakt med 125 flygtningefamilier med børn i alderen 0-6 år.

Projektet har bestået af to hovedelementer:

- Kompetenceudvikling til sundhedsplejersker inden for en række emner som bl.a. kulturforståelse, relationsarbejde i flygtningefamilier koordinering og brobygning til civilsamfund og kommunale/regionale samarbejdspartnere.
- 5 tematiserede besøgsplaner, som er blevet brugt hos flygtningefamilierne til flere og længere hjemmebesøg end normalt. Indholdet i besøgsplanerne er: 'Graviditet og familiedannelse', 'Tilknytning og tilpasning', 'Det flerkulturelle forældreskab', 'Sundhed og trivsel' og 'Overgange mellem hjem, dagtilbud og skole'.

Projektet er afsluttet, og erfaringerne bredes nu ud til alle medarbejdere i Sundhedstjenesten og implementeres i praksis. Én af de ting, som der blandt andet skal arbejdes videre med er det rigtig gode samarbejde, som sundhedsplejerskerne har oparbejdet med bl.a. Jobcenteret, dagtilbuddene og uddannelsesinstitutionerne. Noget, som både kommer det tværfaglige samarbejde og familierne til gode.

De 7 sundhedsplejersker, der har deltaget i projektet varetager fortsat besøg i de etniske familier, som bor i Slagelse Kommune.

Hygiejne

Hygiejnegruppen

Sundhedstjenesten i Slagelse Kommune oprettede marts 2020 en særlig hygiejnegruppe bestående af to sundhedsplejersker, som understøtter skoler og daginstitutioner ved spørgsmål vedrørende COVID-19 og hygiejne.

Konkret består hygiejnegruppens arbejde i pr. mail at besvare spørgsmål fra dagtilbud og skoler og derudover udføre hygiejnetilsyn på de enkelte skoler og dagtilbud. Hygiejnegruppens tilbud bruges flittigt, og skoler og dagtilbud er glade for tilbuddet.

Hygiejnegruppen deltager desuden i den kommunale tværfaglige hygiejnegruppe.

Det er et krav fra Sundhedsstyrelsens side, at alle kommuner har en hygiejnegruppe stående til rådighed. Det forventes, at hygiejnegruppen som minimum vil skulle være i beredskab resten af 2020.

Kompetenceudvikling

Selvagens

Sundhedstjenesten har vedvarende fokus på kompetenceudvikling. Senest har samtlige sundhedsplejersker været på et tre-dags-kursus omkring selvagens. Fokus på kurset har været at arbejde med sundhedsplejerskernes evne til at bruge dem selv og deres personlige kompetencer, til at indgå i et udviklende samspil med de familier, som de er i kontakt med.

PUF

Sundhedstjenesten deltager i 2021 i et kompetenceudviklingsforløb i det såkaldte PUF-program, der tager udgangspunkt i den standardiserede undersøgelse af psykisk udvikling og funktion ved barnets 9.-10. levemåned (PUF-undersøgelsen). Det er hensigten, at denne undersøgelse vil erstatte den screening, Sundhedstjenesten på nuværende tidspunkt anvender ved 8-10-månedersbesøget.

PUF er en valideret standardiseret metode til at identificere mental sårbarhed hos små børn, og metoden dækker hele spektret af psykiske helbredsproblemer. Undersøgelsen er udviklet af sundhedsplejersker og småbørnsforskere og valideret indenfor den eksisterende sundhedspleje. Undersøgelsen omfatter 28 items indenfor otte udviklingsområder: søvn, spisning, følelsesmæssigt udtryk, nysgerrighed og interesse, opmærksomhed og koncentration, motorisk udvikling, kommunikation og socialt samspil samt sprog.

Samsyn

Kampagne om 5-7-årige børns syn

Synoptik-Fonden lancerede primo januar 2020 en kampagne vedrørende børns syn.

Kampagnen er udarbejdet på baggrund af ny forskning der viser, at to ud af tre af de 5-7-årige børn, der har brug for briller eller behandling af synet, ikke bliver opdaget rettidigt. Derfor er kampagnen målrettet de voksne, der er tæt på børnene i hverdagen, nemlig lærerne og pædagogerne og forældrene. Håbet med kampagnen er, at mere viden kan bidrage til, at færre børn i fremtiden går rundt med uopdagede synsproblemer.

Konkret består kampagnen af to ting:

- En plakat med 9 indikationer på dårligt syn hos børn. Plakaten er målrettet lærere, pædagoger og forældre
- Et inspirationsark om 5-7-årige børns syn. Inspirationsarket indeholder viden om synsprøver, synstavler og de hyppigste synsproblemer hos 5-7-årige børn. Derudover indeholder arket også en uddybning af de ni tegn på dårligt syn, der indgår på plakaten. Inspirationsarket er målrettet sundhedsplejerskerne.

Formålet med inspirationsarket er at klæde sundhedsplejerskerne på med ekstra viden, i tilfælde af et øget antal henvendelser fra lærere, pædagoger eller forældre der har en mistanke om et muligt synsproblem hos et barn.

Som det fremgår er den del af kampagnen, som handler om tidligere opsporing af synsvanskeligheder målrettet forældre, pædagoger og lærere. Sundhedstjenesten har med interesse set på, om kampagnen giver anledning til ændret praksis for skolesundhedsplejerskerne.

Sundhedstjenesten arbejder altid efter Sundhedsstyrelsens anbefalinger. På nuværende tidspunkt anbefaler Sundhedsstyrelsen ikke, at sundhedsplejersker undersøger for samsyn, da metoden de har til rådighed ikke er valid (sikker). Det vurderes at sundhedsplejerskerne ville komme til at henvise alt for mange børn unødigt til praktiserende læger og/eller øjenlæger.

Sundhedsstyrelsen reviderer deres anbefalinger for Sundhedsordningerne i 2021. Det er på nuværende tidspunkt usikkert, om der kommer nye anbefalinger omkring børns syn.

Én af de ting kampagnen peger på, hvor Sundhedstjenesten har mulighed for at ændre på noget i den nuværende praksis, er, at der er behov for at udskifte synstavlerne på samtlige skoler. Udskiftning igangsættes i september og forventes færdig ultimo 2020.